

## Torinói Szent Maximus püspök 50. homíliája (PL 57, 341)

**A**rról beszéltünk tegnap, hogy az Úr keresztje szerezte meg az üdvösséget az emberi nemnek. Az ő szenvedése a mi megváltásunk, az ő halála a mi életünk. Azért viselte el mindazt a sok bajt, hogy mi megérezhessük az összes javakat; azért engedte meg, hogy irgalmatlanul bánjanak vele, hogy bennünket megajándékozzon irgalmasságával; s úgy akart hozzánk jóságos lenni, hogy előtte önmagához kemény és szigorú volt. Amikor ugyanis a kereszten elvette az emberi nem gonoszságát, annak egész tömegét saját szenvedésében foglalta egybe, hogy azután már semmi se maradjon, ami árthatna az embernek. Szent és nagy tehát a kereszt titka, s rájöhethetünk arra, hogy e jelben nyeri el üdvösségét maga a világ is.

Amikor ugyanis a hajósok a tengerre szállnak, előbb kiválasztanak egy fát, arra kifeszítik a vitorlát, hogy ezzel – mintegy létrehozván az Úr keresztjét – megtörjék a vizek árját. Majd az Úr jelének biztonságában az üdvös kikötőbe tartanak – immár a halálos veszedelmekből kilábalván. A szent titoknak mása a fára kifeszített vitorla – olyan, mintha Krisztus lenne felmagasztalva a keresztfán. Ezért, minthogy a misztériumból meríthetnek bizodalmat, az emberek figyelmen kívül hagyhatják a szélviharokat, megkaphatják úti vállalkozásuk kívánt ajándékait. S amiként az egyház a kereszt nélkül

---

Szent Maximus (4. sz. közepe – 408/423) Torino első, név szerint is ismert püspöke, Ágoston és Ambrus kortársa. Teológiai munkái elvesztek, ám neve alatt fennmaradt több mint kétszáz, 395 és 415 között keletkezett latin nyelvű homília, amelyek kisebb-nagyobb része bizonyosan neki tulajdonítható. Munkáiban Maximus a keresztény tanítás kifejtése mellett a pogány és babonás szokások maradványai és különféle eretnenségek ellen harcolt. Nagyböjti homíliái liturgia- és művelődéstörténeti szempontból különösen is érdekesek.

fennmaradni nem tud, úgy a hajó is bizonytalan az árbocfa nélkül. A gonosz rögvést zaklatni és háborgatni kezdi, ráront a szél; ám midőn felemelkedik a kereszt jele, a gonosz ármánykodása meghiúsul, a szélvihar háborgása lecsillapodik.

Ugyanígy a jó földműves, aki nekiáll, hogy felszántsa földjét, és ezzel előteremtse az élethez szükséges táplálékát, csak a kereszt jele által képes minderre. Amidőn ugyanis az ekére felszereli az eketalpat, felerősíti az ekefüleket és rögzíti az ekevasat, valamiképpen a kereszt alakját másolja le, merthogy maga az egész szerkezet is az Úr szenvedésének utánzása.

Még az ég felosztása is e jel alakja szerint történik. Azzal ugyanis, hogy négy égtájra, azaz keletre, nyugatra, délre és északra oszlik, mintegy a kereszt négy szára öleli át és fogja egybe az egészet.

A felemelt karú ember alakja is a keresztet mintázza. Ezért van az, hogy kitárt karral kell imádkoznunk, hogy még testtartásunk is az Úr szenvedéséről tanúskodjék. Gyorsabban meghallgatásra talál ugyanis az imádság, ha Krisztust – akihez bensőnk szól – egyben testünk is leutánozza. Ennek példája a szent Mózes, aki Amalech elleni háborújában nem fegyvereinek ereje, nem kardja, hanem Istenhez tárt karja miatt győzedelmeskedett. Így olvassuk ugyanis: „Amikor Mózes felemelte kezét, Izrael kerekedett felül, amikor pedig leeresztette, Amalech volt az erősebb” (Kiv 17,11).

Az Úrnak e szent jele hasítja hát a tengert, műveli meg a földet, osztja fel az eget, őrzi meg az embert. Az Úr e szent jele bizony még az alvilágot is feltárja. Azt követően ugyanis, hogy az ember Jézus, aki a keresztet is hordozta, eltemettetett a földbe, a mintegy felszántott és felhasított föld kicsírázott, és kisarjasztotta a halottakat, akiket addig fogva tartott.

*(Dejcsics Konrád fordítása)*